

Skapar data ond tro?

Reflektioner om ondTROSbedömningen i Betssonmålet i avvaktan på Högsta domstolens dom

Av doktoranden GESKE HVID och juriststudenten OLGA BJÖRKMAN KRANTZ¹

I december 2023 dömde Patent- och marknadsöverdomstolen (PMÖD) i det så kallade Betssonmålet, där ett avtal mellan en spelberoende privatperson, P.L., och spelbolaget Betsson ogiltigförklarades med stöd av 33 § avtalslagen. Domen har skakat om spelbranschen och väcker frågor kring hur ondTROSkravet och termerna tro och heder ska tolkas i dagens digitala samhälle. Med utgångspunkt i svensk och dansk rättspraxis och den moderna avtalsrättens utveckling analyseras de utmaningar som Högsta domstolen står inför när de nu ska avgöra målet. Högsta domstolens kommande dom får stor betydelse för framtida rättstillämpning inom spelbranschen.

Att spela bort tro och heder

I december 2023 meddelade Patent- och marknadsöverdomstolen (PMÖD) dom i mål PMT 4156-21 (Betsson domen).² Enligt PMÖD stred avtalet mellan privatpersonen P.L. och spelbolaget Betsson mot tro och heder och till följd därav förklarades parternas avtal ogiltigt enligt 33 § lag (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område (avtalslagen). Högsta domstolen har gett prövningstillstånd och huvudförhandling planeras till december 2024.

Det hedersstridande momentet är enligt PMÖD att avtalen mellan parterna ingicks under påverkan av P.L.:s spelberoende. Spelberoende, även kallat hasardspelsyndrom, är ett beroendesyndrom som innefattar spel om pengar och ingår i DSM-5.³ Enligt PMÖD kan spelbolagets onda tro avseende P.L.:s spelberoende grundas i Betssons data om P.L.:s spelmönster.

Betsson domen har skakat om spelbranschen och troligtvis finns det många spelbolag och privatpersoner som undrar vilka konsekvenser Högsta domstolens kommande dom kommer att få. Målet skulle kunna

¹ Geske Hvid är biträdande jurist på Setterwalls Advokatbyrå och doktorand i förmögenhetsrätt vid Lunds universitet. Geske ansvarar för undervisningen i allmän avtalsrätt på termin två vid Lunds universitet och skriver doktorsavhandling om avtalsrättslig ond tro. Olga Björkman Krantz är juriststudent vid Lunds universitet. Artikeln är baserad på Geskes forskning och Olgas kandidatuppsats.

² I underinstansen kallad PMT 2625-19.

³ DSM-5 är det mest utbredda systemet för kategorisering av psykiatriska sjukdomar och tillstånd. Se Folkhälsomyndigheten, 'DSM-5', www.folkhalsomyndigheten.se/globalassets/projektwebbar/spelprevention/mata-spelproblem/matinstrument-dsm-5.pdf (besökt 2024-05-06) jfr. Widinghoff och Håkansson, 'Spelberoende är en högaktuell diagnos', www.lakartidningen.se/klinik-och-vetenskap-1/artiklar-1/klinisk-oversikt/2018/11/spelberoende-ar-en-hogaktuell-diagnos/ (besökt 2024-04-25) s. 1 ff.

utgöra startskottet för fler liknande fall och frågan är hur det i så fall skulle påverka spelbranschen.

Ytterligare en fråga som aktualiseras är hur vi överhuvudtaget ska se på tro och heder i dagens samhälle. Termer som tro och heder kan framstå som främmande i dagens multinationella högteknologiska samhälle. Dessutom får man anta att synen på tro och heder har utvecklats sedan avtalslagens tillkomst år 1915.

En särskilt intressant problematik som blir relevant är hur bolag och andra juridiska personers kunskap ska hanteras och bedömas rättsligt när frågan om ond tro aktualiseras i en högdigital tid. Dessa, och liknande frågor, aktualiseras när Högsta domstolen ska pröva om parternas avtal strider mot tro och heder.

På en mer konkret och jordnära nivå aktualiseras frågan under vilka förutsättningar ett bolag kan anses vara i ond tro gällande informationen som samlas och lagras digitalt i bolagets system.

Ohederliga affärstransaktioner

Avtalslagens 33 § ger bland annat skydd mot ohederliga affärstransaktioner. Sedan den svenska avtalslagens tillkomst år 1915 och fram till idag har bestämmelsen gått från att vara omstridd till att vara nästintill bortglömd efter att den stora generalklausulen i 36 § avtalslagen infördes år 1976.

Utvecklingen på avtalsrättens område har medfört att existensberättigandet för den lilla generalklausulen i 33 § avtalslagen har ifrågasatts — för är det överhuvudtaget meningsfullt att ha en generalklausul som adresserar tro och heder och kräver ond tro hos den som åberopar rättshandlingen när vi samtidigt har en 'modern avtalsrätt' med en generalklausul där jämkning kan ske utan hänsyn till sådana gammalmodiga termer? Härmed aktualiseras frågan om rättsliga bestämmelser om hederlighet är onödiga eller ofrånkomliga i moderna samhällen. PMÖD:s Betsson-dom indikerar att avtalslagens hedersfrämjande generalklausul inte är helt passé, för nu är 33 § avtalslagen igen föremål för stora och principiella diskussioner.

Bakgrunden i Betssonmålet

Mannen P.L., som är bosatt i Sverige, var kund hos nätkasinet Betsson mellan 2009 och 2014, de två sista åren som VIP-kund. Under den tiden slöt P.L. flera hundratusen avtal med Betsson. P.L. omsatte nästan 15 miljoner euro på nätkasinet innan han sökte hjälp och diagnostiserades som spelberoende.

Att så många avtal anses ha slutits beror på att varje enskild betalning för ett spel utgör ett nytt avtal. Spelomgångarna kan pågå under mycket kort tid, exempelvis vid spel på digitala enarmade banditer (på engelska s.k. slot machines) där ett klick i princip motsvarar en spelomgång.

Under tiden som P.L. spelade på nätkasinet Betsson mottog han olika sorters marknadsföring från spelbolaget. Bland annat marknadsförde sig spelbolaget genom e-postmeddelanden och sms. Det hände även att P.L. blev uppringd på telefon av bolagets anställda. Efter en period då P.L. spelat mindre än vanligt blev han kontaktad av spelbolaget. Betsson konstaterade att P.L. "haft lite otur" den senaste tiden. Därför erbjöds P.L. en bonus varefter hans spelande ökade igen.

P.L.:s spelande var omfattande och efter en tid utsåg spelbolaget honom till VIP-kund. I samband med detta intensifierades den marknadsföring som spelbolaget riktade till honom.

Efter att P.L. slutat spela stämde han Betsson och anförde att spelavtalen han slutit med spelbolaget skulle ogiltigförklaras med stöd av avtalslagen. P.L. hävdade bland annat att spelbolaget kände till att han var spelberoende och att bolaget trots detta fortsatte med aggressiv marknadsföring riktad mot honom för att locka honom till att spela mer.

Olika instanser — olika syn på ondtroskravet

Patent- och marknadsdomstolen (PMD) ansåg att avtalet mellan P.L. och Betsson inte kunde ogiltigförklaras enligt avtalslagens bestämmelse om tro och heder, då Betsson inte ansågs veta om P.L.:s spelberoende. Med andra ord ansågs Betsson vara i god tro avseende P.L.:s icke-diagnostiserade spelberoende.

Däremot ansåg PMÖD att Betsson uppfyllde ond tro-rekvisitet i 33 § avtalslagen i och med att P.L. blev VIP-kund. PMÖD ändrade PMD:s dom och dömde att P.L. ska få tillbaka över femhundra tusen euro. Det är endast de rättshandlingar som företogs under tiden spelbolaget ansågs vara i ond tro avseende P.L.:s spelberoende, alltså under VIP-perioden, som ogiltigförklaras. I detta fall innebär det att det nettobelopp som P.L. hade förlorat under VIP-perioden ska betalas tillbaka till honom. PMÖD ändrade således PMD:s dom så att P.L. vann bifall till sitt andrahandsyrkande. I första hand hade P.L. yrkat att han skulle få tillbaka det nettobelopp han förlorat under den totala spelperioden, utan begränsning till VIP-perioden.

Käranden har inte åberopat lag (1924:323) om verkan av avtal, som slutits under påverkan av en psykisk störning. Även enligt 1924-års lag hade rättsföljden varit ogiltighet. Skillnaden är att psykisk störning enligt 1924-års lag är en stark ogiltighetsgrund och frågan om återgång hanteras delvis annorlunda.

Tankar om tro och heder

Avtalslagens 33 § har karaktär av en generalklausul och bestämmelsen har funnits i oförändrat skick sedan avtalslagen trädde i kraft. I bestämmelsen anges att "Rättshandling, som eljest vore att såsom giltig anse, må ej göras gällande, där omständigheterna vid dess tillkomst voro sådana, att det skulle strida mot tro och heder att med vetskap om

dem åberopa rättshandlingen, och den, gentemot vilken rättshandlingen företogs, måste antagas hava ägt sådan vetskap”.

Bestämmelsen kräver att det föreligger omständigheter vid avtalslutet som medför att det skulle strida mot tro och heder att åberopa rättshandlingen med vetskap om dessa omständigheter, samt att kontrahenten som åberopar rättshandlingen måste antas ha vetskap om omständigheterna som gör det ohederligt att åberopa rättshandlingen.

Enligt förarbetena är tro och hederbestämmelsens syfte bland annat att säkerställa att rättshandlingar vars åberopande strider mot rättskänslan kan ogiltigförklaras oaktat att avtalslagens övriga ogiltighetsgrunder inte kan tillämpas i det specifika fallet.⁴

Bestämmelsen har karaktär av en generalklausul och är utformad med den elasticitet som kännetecknar förmögenhetsrättsliga generalklausuler. Bestämmelsens centrala termer *tro* och *heder* är vaga och lämnar ett stort skönsmässigt utrymme till domaren.

Det kan strida mot tro och heder att åberopa en rättshandling som företagits under påverkan av sjukdom, ålderdomssvagheter, berusning, senilitet eller liknande. Andra omständigheter där bestämmelsen kan vara tillämplig är situationer där en medkontrahent saknar förmågan att klart bedöma rättshandlingens innebörd. Det kan bero på att det hos kontrahenten finns svagheter i rättshandlingsförmågan utan att det medför bristande rättshandlingsförmåga. Gemensamt för dessa exempel är att kontrahenten som företar rättshandlingen under påverkan av sådana förhållanden kan anses ha varit oförmögen att klart bedöma handlingens innebörd och konsekvenser.⁵ Ytterligare fall där 33 § avtalslagen kan bli tillämplig kännetecknas av att en medkontrahent på ett ohederligt sätt begagnar sig av sin avtalsparts okunskap om vissa relevanta faktiska förhållanden.⁶

Med psykisk svaghet åsyftas ett tillstånd då kontrahenten saknar förmåga att klart bedöma konsekvenserna av handlandet, ”utan att han likväl kan sägas hava saknat förståndets bruk”.⁷ Till närmare belysning av bestämmelsens tillämpning kan följande citat från SOU 1915:1 s. 134 noteras:

"(...) Den, som företagit en rättshandling, kan därvid på grund av kroppslig sjukdom, ålderdomssvagheter, berusning eller andra orsaker hava vant ur stånd att klart bedöma handlingens innebörd och följder, utan att han likväl kan sägas hava saknat förståndets bruk. Om i ett sådant fall medkontrahenten var tillstädes vid rättshandlingens tillkomst och till fullo insåg det tillstånd, vari den andre befann sig, men icke desto mindre vill göra rättshandlingen gällande, kan detta sägas vara stridande mot tro och heder."

⁴ SOU 1915:1 s. 133 f.

⁵ Jfr Munukka och Unnersjö, lag (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättsens område 33 §, Lexino 2023-01-01 (JUNO, besökt 2024-04-09).

⁶ Adlercreutz, Gorton & Lindell-Frantz, *Avtalsrätt I* (14 u. 2016) s. 301.

⁷ SOU 1915:1 s. 134.

Enligt motiveringen till Högsta domstolens prövningstillstånd ska domstolen pröva ”frågan om avtal som ingåtts mellan en privatperson och ett spelbolag kan vara ogiltiga på den grunden att personen var spelberoende”.⁸ Därmed ställs Högsta domstolen inför frågan om spelberoende kan utgöra sådan psykisk svaghet som i praxis har ansetts utgöra grund för tillämpning av 33 § avtalslagen. Enligt PMD och PMÖD kan frågan besvaras jakande.

PMÖD:s domslut kan inte sägas fastställa att spelberoende i sig kan utgöra tillräcklig grund för tillämpning av 33 § avtalslagen, men med utgångspunkt i domen kan spelberoende utgöra en omständighet som, vid en helhetsbedömning, leder fram till ogiltighet enligt 33 § avtalslagen.

Om vi ser till den rättspraxis som finns samt riktlinjer från förarbeten står Högsta domstolen inför en svår uppgift. Ondtrosbedömningen som aktualiseras i Betssonmålet är fundamentalt annorlunda än typfallen i förarbeten och nuvarande rättspraxis. Problematiken kring ondtrosbedömningen är modern och intressant.

Det finns redan rättskällor som visar att det kan strida mot tro och heder att utnyttja en svaghet hos medkontrahenten och sedan åberopa rättshandlingen. Något som däremot är nytt och som aktualiserar obesvarade frågor är hur kunskapskravet i ondroskravet ska förstås. Här blir en av många frågor om och i så fall när ondroskravet kan vara uppfyllt därför att ett IT-system har insamlat information som exponerar, eller åtminstone indikerar, medkontrahentens svaghet.

Exempel på när 33 § avtalslagen har tillämpats på grund av psykisk svaghet finns i rättsfallen NJA 1943 s. 728 och NJA 1966 s. 44. NJA 1943 s. 728 gäller en person som led av hämmad förståndsutveckling och som saknade förmåga att förstå innebörden av det avtal han slutit. Gällande bedömningen om ond tro ansåg Högsta domstolen att medkontrahenten inte kunnat ”hava varit okunnig” om personens tillstånd när avtalet slöts och därför ogiltigförklarades avtalet enligt 33 § avtalslagen.

NJA 1966 s. 44 gäller en äldre person som till följd av hög ålder och dålig hälsa var psykiskt svag. Personens psykiska svaghet tog sig uttryck i bristande omdöme och svårighet att stå emot påtryckningar. Sonen, som var berättigad enligt rättshandlingen i fråga, hade faktisk kunskap om faderns hälsotillstånd.

I NJA 1966 s. 44 ansågs svårigheter att stå emot påtryckningar utgöra grund för tillämpning av 33 § avtalslagen, vilket skulle kunna jämföras med den kontrollförlust och minskade impuls kontroll som spelberoende kan drabbas av. När PMÖD analyserade rättsläget i Betsson domen refererade domstolen bland annat till NJA 1966 s. 44 men konstaterade att det saknas praxis avseende den situation som är aktuell i Betssonmålet och att en samlad bedömning av omständigheterna måste göras.

⁸ Mål nr T 607-24, beslutsdatum 2024-06-24.

Ytterligare exempel på rättsfall där 33 § avtalslagen har tillämpats i situationer där en enskilds känslomässiga tillstånd medförde att åberopandet av rättshandlingen var hedersstridigt är NJA 1961 s. 124, NJA 1985 s. 373 och NJA 1986 s. 748.

I NJA 1961 s. 124 ansågs det hedersstridigt att åberopa en rättshandling varigenom en kvinna hade avstått från att motta framtida underhållsbidrag därför att hon trodde att hennes före detta man var svårt sjuk, att han aldrig skulle kunna arbeta igen och att han på grund av sitt hälsotillstånd behövde lugn och ro. Här var det hederstridiga elementet bland annat hennes känslomässiga reaktion till följd av denna delvis oriktiga uppgift.

Avseende NJA 1985 s. 373 och NJA 1986 s. 748 ska det påpekas att det känslomässiga tillståndet som aktualiserades i dessa rättsfall var olika grader av chock och därmed inte ett sjukdomstillstånd såsom spelberoendet. I NJA 1985 s. 373 ansågs det strida mot tro och heder att åberopa en handling enligt vilken en person ensidigt påtog sig ansvaret för en bilkollision. Vid utfärdandet av handlingen befann personen sig i en så mentalt pressande situation att det skulle strida mot tro och heder att utkräva ekonomisk ersättning med hänvisning till handlingen. Högsta domstolen nådde motsatt slutsats i rättsfallet NJA 1986 s. 748. Även detta rättsfall gäller en trafikolycka. Trafikolyckan var i detta fall av lindrigare karaktär och orsakade endast smärre skador. Därför ansåg Högsta domstolen inte att det inte stred mot tro och heder att åberopa handlingen eftersom skadorna var enkla att överblicka.

Med hänvisning till ovanstående praxis är det enligt vår mening sannolikt att Högsta domstolen även anser att spelberoende, med dess effekter på hjärnan och psyket, skulle kunna utgöra grund för tillämpning av 33 § avtalslagen. Däremot är det svårt att bedöma om ondrosrekvisitet är uppfyllt och om Betsson till följd därav ska anses ha kännedom om spelproblematiken.

Ondtroskravet

Ondtrosrekvisitet är utformat med kravet ”*måste antagas hava ägt sådan vetskap*” och orden ”*sådan vetskap*” hänvisar till faktisk vetskap. För att 33 § avtalslagen ska kunna tillämpas krävs det att det redan vid avtalets ingående (se dock re integra-bestämmelsen i 39 § st. 2 avtalslagen) finns omständigheter som gör att det skulle strida mot tro och heder att, med vetskap om dessa omständigheter, åberopa avtalet. Rekvisitet innebär också att medkontrahenten måste antas ha ägt vetskap om omständigheterna vid avtalets ingående.⁹ Bestämmelsens ondrosrekvisitet gäller själva omständigheterna som gör det hedersstridigt att åberopa rättshandlingen. Det krävs alltså inte ond tro gällande att

⁹ Se Munukka och Unnersjö, lag (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område 33 §, Lexino 2023-01-01 (JUNO, besökt 2024-10-18), Grönfors och Dotevall (2023) s. 327 och Adlercreutz, Gorton & Lindell-Frantz, *Avtalsrätt I* s. 47 f.

åberopandet av rättshandlingen är hedersstridigt.¹⁰ I doktrin finns argument för att ondroskravet ställer krav på att man med fog kan presumera dolus och att kravet därmed inriktas mot dolösa förfaranden.¹¹

Det räcker antagligen inte att medkontrahenten varit culpös (enkel culpa) genom att inte inse de rätta förhållanden, dvs. omständigheterna som ondroskravet relateras till, utan ondroskravet *måste antas ha ägt vetskap* är ett kvalificerat ondroskrav. Det har beskrivits som att tillämpningen av 33 § avtalslagen kräver att medkontrahenten knappast kan ha undgått att få vetskap om omständigheterna som är relevanta för ondrosbedömningen.¹²

Den relevanta tidpunkten för ondrosbedömningen är tidpunkten för rättshandlingens tillkomst. Vi anser dock att tidpunkten för ondrosbedömningen kan förskjutas genom en tillämpning av avtalslagens re integra-bestämmelse i 39 § st. 2 avtalslagen.¹³ Frågan är inte helt okontroversiell i doktrin, men vi anser att PMÖD:s dom i Betssonmålet ger stöd åt ståndpunkten att avtalslagens re integra-bestämmelse kan tillämpas parallellt med 33 § avtalslagen.

Avseende beviskravet har det förts fram i doktrin att bestämmelsen inte ska tolkas så att beviskravet för den onda tron avseende de (tros och) hedersstridiga omständigheterna skulle ha sänkts till sannolikhetsgraden som motsvarar antaglighetsgraden. Däremot är det snarare som Karlgren skriver med hänvisning till sentensen *culpa lata dolo comparatur*, att det med kravet *måste antas ha ägt vetskap* avses att man med fog kan presumera dolus, då bevissvårigheterna i annat fall hade blivit övermäktiga.¹⁴

Något om PMD:s ondrosbedömning

PMD tar ställning till avtalens giltighet utifrån 33 och 36 §§ avtalslagen. Enligt domstolen är det inte visat att spelbolaget visste eller kunde antas veta att P.L. var spelberoende. Därför bedömde PMD inte att Betsson agerade i ond tro innan tidpunkten där P.L. begärde nedstängning av spelkontot. Eftersom nedstängningen skedde i nära anslutning till P.L.:s begäran ingicks inga avtal efter denna tidpunkten.

Med anledning av att PMD anser att spelbolaget saknade vetskap om P.L.:s spelberoende fanns det enligt PMD ingen grund för jämkning eller ogiltighet enligt 33 § eller 36 § avtalslagen. Det var alltså den onda tron som inte bevisades enligt PMD.

¹⁰ SOU 1915:1 s. 133 och Adlercreutz, Gorton & Lindell-Frantz *Avtalsrätt I* s. 298 ff.

¹¹ Karlgren, *Avtalsrättsliga spørsmål* (2 u. 1954) s. 123.

¹² Se SOU 1915:1 s. 133.

¹³ Jfr SvJT 1933 s. 226 f. samt Adlercreutz, Gorton & Lindell-Frantz, *Avtalsrätt I* s. 298 ff. med vidare hänvisningar.

¹⁴ Adlercreutz, Gorton & Lindell-Frantz, *Avtalsrätt I* s. 298 ff. samt Karlgren, *Avtalsrättsliga spørsmål* s. 123.

Något om PMÖD:s ondstrosbedömning

I PMÖD är tillämpningen av ondtrosrekvisitet annorlunda jämfört med PMD:s bedömning. I PMÖD betonar P.L. att spelbolaget känt till hans spelberoende sedan han blev kund hos bolaget eller åtminstone sedan han blev VIP-kund i januari 2012. När det kommer till frågan kring när Betsson försattes i ond tro avseende P.L.:s spelberoende fäster PMÖD vikt vid att spelbolaget i januari 2012 gjorde P.L. till VIP-kund. Vid den tiden fanns tydliga tecken på att P.L. spelade på ett ohälsosamt sätt, och enligt PMÖD var dessa tecken synliga för spelbolaget. Spelbolaget antas därför ha känt till P.L.:s allvarliga spelproblem åtminstone sedan han blev VIP-kund hos bolaget i januari 2012.

PMÖD understryker att det inte krävs att Betsson kände till att P.L. var spelberoende i medicinsk mening. Det krävs endast att bolaget hade vetskap om att han hade "allvarliga spelproblem" för att ond tro enligt 33 § avtalslagen ska ha förelegat. Begreppet "allvarliga spelproblem" kräver inte någon medicinsk diagnos, utan det räcker att spelarens spelbeteende tydligt avviker från vad som kan anses vara sunt för att allvarliga spelproblem ska anses föreligga.

Enligt motiven till avtalslagen ska culpa i form av att inte ta reda på information inte räcka till att 33 § avtalslagen blir tillämplig.¹⁵ Det krävs faktisk vetskap om de omständigheter som läggs till grund för ogiltighet. I Betssondomen anser PMÖD att spelbolaget visste att P.L. hade allvarliga spelproblem och att rekvisiten för ogiltighet enligt 33 § avtalslagen därför är uppfyllda. Det indikerar att PMÖD bedömer att Betsson hade faktisk vetskap om P.L.:s spelberoende och inte endast agerat culpöst.

En följd av domen är att de spelbolag som förfogar över spelstatistik kan behöva kontrollera statistiken och granska den marknadsföring som riktas mot spelare som uppvisar problematiska spelbeteenden. Om marknadsföringen kan anses vara påträngande och/eller uppmana till ytterligare spel bör spelbolaget iaktta stor försiktighet och eventuellt ändra eller upphöra med marknadsföringen till de individer som uppvisar riskbeteenden. För att marknadsföringen ska anses vara påträngande krävs det, enligt PMÖD, inte att den strider mot lag. I stället gör domstolen en helhetsbedömning med beaktande av marknadsföringens karaktär. Därmed krävs det både att spelbolaget på något sätt tar del av statistik kring spelarens spelbeteende och att det ur statistiken kan utläsas att spelaren har allvarliga spelproblem.

Eftersom meddelandet gällande P.L.:s "otur" skickades efter att P.L. blev VIP-kund går det inte att utläsa om omständigheten att han blev VIP-kund i sig hade varit tillräcklig som bevis för att spelbolaget tagit del av statistiken eller om det krävs något mer. PMÖD:s dom kan tolkas så att Betsson genom den data som spelbolaget har också anses ha kännedom om enskilda brukares spelmönster, eftersom PMÖD anser att det finns indikationer på att Betsson faktiskt vidtagit åtgärder till

¹⁵ SOU 1915:1 s. 133.

följd av statistiken. Denna slutsats baserar vi på PMÖD:s beslut att endast ogiltigförklara de avtal som P.L. slutit efter att spelbolaget gjort honom till VIP-kund. Det är förstås möjligt att den data som lagrades var densamma oavsett om Betssons kunder var VIP-kunder eller vanliga kunder. Vi uppfattar dock att Betsson använde data om brukarens spel-mönster mera aktivt när en kund blev VIP-kund, vilket visar sig genom meddelanden som skickades till P.L. Den aktiva användningen av data om P.L.:s spelmönster verkar vara avgörande för bedömningen. För tiden innan P.L. blev VIP-kund ansåg PMÖD att det inte stod klart att spelbolaget visste om hans spelproblematik. Ett alternativ hade varit att fastställa att all data som spelbolaget har till handa kan ingå i det som en näringsidkare anses känna till. Det hade skapat en väldigt hård ondrosbedömning. Det verkar inte som att ondrosregeln som PMÖD etablerar är så pass hård mot (spel)bolagen.

Av Betssondomen framgår det sammanfattningsvis att det strider mot tro och heder att som spelbolag, trots kännedom om att brukaren har allvarliga spelproblem, fortsätta att på ett påträngande sätt marknadsföra speltjänster till denne. Ett spelbolag anses, enligt domen, ha kännedom om allvarliga spelproblem när det har tillgång till statistik eller information om spelarens spelbeteende varifrån det kan utläsas att spelaren har allvarliga spelproblem, och det kan visas att spelbolaget på något sätt bearbetat eller tagit del av statistiken. Enligt vår mening kan ett sådant meddelande utgöra bevis för, eller åtminstone starkt indikera, att spelbolaget följt användarens spelande, eftersom bolaget baserar meddelandet på hur framgångsrik den enskilda spelaren varit på nätkasinet under en specifik tid.

Några komparativa inslag från dansk rätt

Den svenska avtalslagen tillkom under påverkan av ett nordiskt samarbete på förmögenhetsrättens område. Syftet med samarbetet var bland annat att etablera nordisk rättslikhet inom förmögenhetsrätten.¹⁶

Den danska avtalslagen, *Lovbekendtgørelse 2016-03-02 nr. 193 om aftaler og andre retshandler på formuerettens område*, innehåller en bestämmelse om tro och heder, som i huvudsak är i överensstämmelse med den svenska avtalslagens 33 § rent innehållsmässigt.

I danska *aftalelovens* § 33 stadgas följande:

Selv om en viljeserklæring ellers måtte anses for gyldig, kan den, til hvem erklæringen er afgivet, dog ikke påberåbe sig den, når det på grund af omstændigheder, som forelå, da erklæringen kom til hans kundskab, og hvorom han må antages at have været vidende, ville stride imod almindelig hæderlighed, om han gjorde den gældende.

¹⁶ Se Hvid, G., & Lindskoug, P. (2024), *Återvinning och ond tro: En studie i dansk-svensk rätts(o)likhet*. I Festskrift till Per Samuelsson Juristförlaget i Lund med hänvisningar.

Dock har den danska lagstiftaren valt att använda termen ”almindelig hæderlighed” där den svenska lagtexten använder ”tro och heder”.¹⁷

Ytterligare en skillnad mellan den danska och den svenska lagtexten är den kritiska tidpunkten för ondrosbedömningen. Enligt den danska lagtexten är den kritiska tidpunkten för ondrosbedömningen när viljeförklaringen når medkontrahentens kännedom. Enligt den svenska lagtexten är det däremot vetskap om omständigheterna som förelåg vid rättshandlingens tillkomst som är relevanta för ondrosbedömningen. Om avtalslagens re integra-bestämmelse tillämpas är skillnaden avseende ondrosbedömningen antagligen inte av större praktisk betydelse, utan den kritiska tidpunkten skiljer sig främst åt när avtalslagarnas 33 § tillämpas utan 39 § avtalslagen.

Danska Højesterets dom U.2020.1293 H

Danska Højesteret har avgjort ett mål som liknar Betssonmålet. Den danska domen heter U.2020.1293 H. PMÖD dömde inte i linje med danska Højesterets praxis enligt U.2020.1293 H. Däremot gör PMÖD en annan hänsynsavvägning mellan skyddshänsynen till den enskilda brukaren och spelbolagets kommersiella intressen jämfört med avvägningen i den danska domen U.2020.1293 H. Därför ska det bli intressant att se vilken linje Högsta domstolen väljer när Betssonmålet avgörs.

Vid tiden som var relevant i målet U.2020.1293 H var den danska pendang till spellagen *lov om spil*¹⁸ samt vid tiden gällande ”bekendtgørelser”.¹⁹ Därutöver var den danska avtalslagen tillämplig i frågan om eventuell ogiltighet eller jämkning. Portalparagrafen i lov om spil²⁰ stadgar att lagen utgör skyddslagstiftning vars ändamål att skydda kunder och säkerställa att de spelar på ett ansvarsfullt sätt.

Omständigheterna var följande. A spelade onlinespel hos U (Denmark) Limited och förlorade cirka två miljoner danska kronor under perioden från den 23 januari 2012 till den 2 september 2013. Den 2 september 2013 stängde U i enlighet med sina affärsvillkor A:s konto eftersom han uppgav att han led av spelberoende

Fram till den 2 september 2013 hade A en omfattande kontakt med anställda vid spelbolaget U. A hade främst kontakt med en account manager som kallas B i målet. Parterna hade kontakt per e-post och telefon. Därutöver träffades parterna när A blev bjuden på olika VIP-arrangemang som spelbolaget arrangerade och bekostade.

Anställda vid spelbolaget visste om att A i mars 2012 hade fått skadestånd om 2 580 000 kronor från danska försvarsmakten och att det huvudsakligen var dessa pengar han spelade för. Det var ostridigt i

¹⁷ För vidare läsning om dansk rätt se Mads Bryde Andersen (2021) *Grundlæggende aftaleret* s. 444 f.

¹⁸ L 2010-07-01 nr. 848 (Spilleloven).

¹⁹ Jfr bekendtgørelse nr. 67 af 25. januar 2012, om onlinekasino/ bekendtgørelse 66/2012 om onlinevæddemål.

²⁰ Lov nr. 848 af 1. juli 2010.

målet att A hade delat med sig om sin historik med psykisk sjukdom, alkoholmissbruk och självmordsförsök.

I ett e-postmeddelande som skickades från A till B den 11 oktober 2012 klockan 15:13 anförde A följande:

(...) Jeg er ved at have spillet så meget op på U.dk at jeg ikke sådan heelt hygger mig med det længere... Nu er det lidt mere desperation for at prøve at vinde lidt af det tabte tilbage! Og det kan man jo ikke selvom jeg tog 100.000 ud i går... Jeg så lige at min limit er 400.000 på 30 dage, hvilket vil sige, at jeg indenfor 30 dage har fyret 400.000 af...

Meddelandet visar att spelbolaget visste om att A försökte vinna tillbaka förlust och att hans spelande var mycket omfattande och påverkade honom starkt negativt. Därmed var det bevisat att spelbolaget hade kunskap om A:s spelmönster mer än ett år innan spelbolaget stängde A:s konto. Det var särskilt när spelandet gick dåligt som A började uttrycka starkt missnöje. Det är i sig naturligt, vem hade varit nöjd med att förlora så stora summor. Det som kan anses avvika från normalen, eller åtminstone kan anses vara oroväckande, är snarare A:s sätt att försöka vinna det förlorade tillbaka och ändra gränserna han själv hade satt för sitt spelande utan att bromsa spelandet när ekonomin började krackelera. A spelade väldigt mycket och ekonomin påverkades kraftigt. Det framgår av översikten över A:s så kallade "limit". Limits är gränsen brukaren själv sätter för spelandet. Den 14 maj 2012 var A:s limit 100 kronor. Den 19 juli 2012 höjdes den till 10 000 kronor. Den 25 juli 2012 höjdes den till 75 000 kronor. Den 16 augusti 2012 höjdes den till 100 000 kronor. Den 23 augusti 2012 höjdes den till 200 000 kronor. Den 29 augusti 2012 höjdes den till 250 000 kronor. Den 3 september 2012 höjdes den till 350 000 kronor. Den 12 september 2012 höjdes den till 400 000 kronor. Den 11 oktober 2012 höjdes den till 450 000 kronor och den 3 november 2012 höjdes den till 600 000 kronor. I februari 2013 började A sälja sina möbler för att skaffa finansiering till sitt fortsatta spelande.

Vid olika tillfällen tilldelades A bonusar på grund av att han påstod att han upplevt teknikstrul och liknande. Den 9 april 2013 kontaktade A account managern B och berättade att han inte hade några pengar kvar att spela för samt att han hade spenderat mer än hundra tusen kronor den senaste månaden. Därför bad A om att få en bonus eller ett "offer". Han motiverade detta med att han var storkund och att han hade upplevt tekniska problem. Fastän den anställda konstaterade att de inte hade hört talas om liknande tekniska problem från andra brukare fick A femhundra kronor så han kunna fortsätta spelandet. Bara några dagar senare, den 16 juli 2013, gav spelbolaget honom en "goodwill bonus" då han återigen behövde pengar att spela för.

Vad det gäller bonusar var de danska riktlinjerna vid tiden som är relevant i målet att erbjudanden om bonus inte får riktas till endast en

person om villkoren för bonusen skiljer sig från erbjudanden som ges till andra brukare. Reglerna om bonus finns i den vid tiden gällande *bekendtgørelse om onlinekasino* som stadgar följande: ”Bonus må ikke gives til enkelte spillere på vilkår, som adskiller sig fra tilbud givet til andre spillere”.²¹

Erbjudanden om bonus kan vara väldigt påfrestande för en person med spelberoende. En anställd vid U förklarade i målet att U:s säkerhetssystem, Player Safety Early Detection, den 21 juni 2013 varnade för A:s spelmönster. Han hade börjat med det som kallas ”chasing losses”, vilket betyder att en spelare försöker vinna tillbaka sina förluster. Detta uttryckte A som bekant redan till bolagets anställda i meddelandet som skickades till B den 11 oktober 2012.

Särskilt om parternas talan i U.2020.1293 H

A:s talan grundades bland annat på att U borde ha begränsat hans spelande eller stängt kontot tidigare eftersom U var i ond tro gällande hans psykiska problem och bristande förmåga att kontrollera sitt spelande. I sina grunder påpekade A att pengarna han spelade för kom från en personskadeersättning och att U var medveten om detta då A hade pratat med U:s anställda om detta förhållande. Vidare baserades talan på att U genom att ge honom bonusar i strid med lagstiftningen hade fasthållit honom i spelet vilket han inte kunde värja sig emot på grund av hans spelberoende. A yrkade bland annat att U skulle utge skadestånd för hans förlust och att avtalet var ogiltigt.

I sina grunder argumenterade spelbolaget U för att spelbolaget inte hade en aktivitetsplikt eller en plikt att stänga konton om en brukare visar ett problematiskt spelbeteende. Vidare lyfte U att spelbolaget agerade i överensstämmelse med skyddslagstiftningen på området.

U hänvisade bland annat till engelsk rättspraxis och avgörandet *High Court (England) från den 12 mars 2008 i målet L.L. R 583 (2008)*. Rättsfallet visar att spelbolag inte har en generell omsorgsplikt (*duty of care*) enligt engelsk rätt. Det engelska rättsfallet användes i spelbolagets talan som ett argument för att det inte kan åläggas spelbolag att stänga psykiskt sårbara personers spelkonton eller iaktta särskild försiktighet när en kunds pengar härstammar från skadestånd för personskada.

Ytterligare ett argument som spelbolaget använde i målet var att det kan få skadliga konsekvenser för brukaren om spelkontot stängs ner då risken är att vederbörande börjar spela på hemsidor som inte är legitima eller som inte tillämpar skyddslagstiftningen som spelbolagen ska beakta. Vidare påstod spelbolaget att de hade hänvisat till information om ansvarsfullt spelande. Detta var dock stridigt i målet.

Landsrettens bedömning

Den danska hovrätten, Landsretten, gick på A:s linje och biföll delvis käromålet. Landsretten ålade U att betala 1 200 000 kronor till A.

²¹ Bekendtgørelse nr. 66 af 25. januar 2012 (§ 17, stk. 2).

Landsretten fäste bland annat vikt vid e-postmeddelandet daterat den 11 oktober 2012 (se ovan) och bedömde att U hade insikt om A:s spelproblem. Det framgår inte explicit hur Landsretten gör bedömningen av e-korrespondensen mellan parterna men en viktig faktor som gör att Landsretten anser att U hade insikt om A:s spelproblem torde vara desperationen i parternas e-korrespondens och övriga kommunikation samt mönstret i A:s spelande. Landsretten skriver att "[e]fter oplysningerne om As spilforbrug i denne periode, og da der er den fornødne årsagssammenhæng, fastsættes erstatningen skønsmæssigt til 1.200.000 kr".

Vidare noterar Landsretten att A:s spelande var omfattande samt att A:s spelkonsumtion hos U under perioden från juni 2012 till november 2012 ökade från 0 kr per månad till fyrahundratjugoåtta tusen kronor per månad. Från maj 2012 till november 2012 höjde A sin insättningsgräns (limit) på sitt spelkonto flera gånger. Det faktum att den i maj 2012 var etthundra kronor och i november 2012 var på sexhundra tusen kronor framhålls av Landsretten.

Med beaktande av nämnda omständigheter ansåg Landsretten att U åtminstone runt oktober 2012 borde ha insett att det fanns en betydande risk för att A hade ett allvarligt spelproblem. Därför ansåg Landsretten att U borde ha vidtagit åtgärder för att försöka klargöra detta, till exempel borde U ha tagit ytterligare steg för att försöka motivera A till att använda hjälpen samt de olika skyddsåtgärder som kunde bidra till att begränsa hans spelande. Enligt Landsretten borde U i sista hand ha stängt A spelkonto självmant.

Højesterets bedömning i U.2020.1293 H

Danska Højesteret noterade att utgångspunkten är att en speloperatör som har agerat i enlighet med spelbolagets skyldigheter enligt spelagstiftningen till skydd för spelarna inte ska bli skadeståndsskyldig enligt dansk rätt. Därför ansåg Højesteret inte, i motsats till Landsretten, att spelbolag har en skyldighet att självmant begränsa spelandet eller utesluta en spelare som inte själv har begärt begränsningar av spelandet eller utslutning.

Højesteret fann det inte bevisat att U genom sin löpande kontakt med A eller utifrån kännedom om hans spelmönster hade kunskap om A:s spelproblem. Detta gällde även om U visste att hans medel kom från en personskadeersättning och att han hade vissa psykiska problem. Därför ansåg Højesteret inte att spelbolaget borde begränsat eller stoppat A:s spelande vid en tidigare tidpunkt än september 2013.

Enligt Højesteret hade U följt de då gällande reglerna om information till spelaren och om ansvarsfullt spelande. Dessutom ansåg Højesteret att det saknades samband mellan tilldelning av bonus och A:s spelande. Højesteret ansåg att det inte var bevisat att U hade brutit mot bonusreglerna på ett sätt som var relevant för fallet utan Højesteret godtog spelbolagets förklaring att det inte var individuell bonus när

A den 9 april 2013 kontaktade U:s account manager, B, och fick 500 kronor på grund av att han påstod att han hade upplevt tekniska problem. Detsamma gällde den goodwillbonus A fick några dagar senare. Højesteret godtog spelbolagets påstående om att de belopp som A mottog efter att han klagade på teknikstrul med mera var s.k. ”premiums” och alltså inte individuella bonusar. Skillnaden sägs vara att premiums inte ställer krav på att användaren ska fortsätta spelandet. Premiums är, enligt spelbolaget, att anse som kompensation för fel i tjänsten. Højesteret godtog spelbolagets förklaring och skriver att ”Højesteret finder derfor, at disse udbetalinger ikke er bonus som omfattet af bekendtgørelserne, jf. herved pkt. 12.1 i Spillemyndighedens dagældende vejledning af 23. september 2011 om væddemål og onlinekasino, hvorefter bonus typisk repræsenterer penge mv., der tilbydes en spiller som modydelse for en handling foretaget af spilleren”.

Det framgår inte av domen om pengarna, till exempel de 500 kronorna, kunde utbetalas till A om han inte använde dem till att spela och bolaget har inte fört bevisning som indikerar att pengarna kunde utbetalas om brukaren inte ville fortsätta spela. A använde såväl de 500 kronorna som hans goodwillbonus till att fortsätta spela så snart han fick dem. Det faktum att U visste om att A:s medel kom från en personskadeersättning och att A hade vissa psykiska problem påverkade inte bedömningen.

Komparativa anmärkningar avseende Betssonmålet och U.2020.1293 H
Om man jämför omständigheterna och bevisningen i Betssonmålet och det danska målet U.2020.1293 H visar PMÖD:s dom i Betssonmålet på en annan linje och en annan hänsynsavvägning jämfört med Højesterets dom.

Enligt danska Højesteret är utgångspunkten att speloperatören som följt det som krävs enligt spellagstiftningen inte kan bli skadeståndsskyldig. I Betssonmålet skriver PMÖD däremot explicit att avtalet kan vara ogiltigt och ge upphov till en eventuell betalningsskyldighet fastän speloperatören har beaktat de skyldigheter som bolaget åläggs enligt spellagstiftningen och reglerna om marknadsföring. Därför kan ett bolag anses ha agerat i strid med tro och heder enligt en civil- och avtalsrättslig bedömning fastän bolaget har beaktat de marknadsrättsliga reglerna som gäller för spelbolagens skyldigheter gentemot brukaren. För att marknadsföringen ska anses vara påträngande krävs det, enligt PMÖD, inte att den strider mot spellagstiftningen. Här är bedömningen alltså olika på en grundläggande nivå när vi jämför den danska domen med PMÖD:s avgörande i Betssonmålet.

Vidare är det intressant att Højesteret inte anser att bonusarna hade karaktär av individuella bonusar. Premissen i Højesterets dom är att spelbolaget inte har agerat i strid med spellagstiftningen. Enligt spellagstiftningen är det otillåtet att utdela individuella bonusar. Bonus-

arna som tilldelades i målet karakteriserades bland annat som goodwillbonusar som A fick efter kontakt med bolaget där han förklarade att han behövde pengar att spela för. Enligt en tolkning som i större utsträckning favoriserat skyddshänsynen till brukaren hade det varit närliggande att bedöma dessa som individuella bonusar utan ett reellt krav på motprestation från A. Spelbolagets argument om att pengarna som utbetalades var premiums står en aning svagt när man läser domen med beaktande av bevisningen i målet.

Om Højesteret hade ansett att bonusarna i själva verket var otillättna individuella bonusar hade det medfört att spelbolaget ansågs ha agerat i strid med lagstiftningen. Men Højesteret prioriterar kommersiella intressen framför en extensiv tolkning av skyddslagstiftningen. Här får man tänka på att det finns starka kommersiella intressen i att kunna erbjuda storkunder något extra när de till exempel är missnöjda med hemsidan eller liknande. I det svenska Betssonmålet gör PMÖD den motsatta hänsynsavgivningen. Här prioriterar PMÖD i stor utsträckning de rättsliga intressena i skyddslagstiftningen framför spelbolagets kommersiella intressen och gör en hård civilrättslig bedömning av spelbolagets onda tro i ogiltighetsfrågan.

33 § avtalslagen i relation till omsorgsplikten i spellagen

År 2019, efter att P.L. slutat spela, infördes spellagen (2018:1138) i svensk rätt. Omsorgsplikten som införts i 14 kap. 1 § spellagen ålägger spelbolagen en skyldighet att analysera statistik kring varje spelares spelbeteende. Därmed påverkas spelbolagets möjlighet att hävda att de inte känt till problematiska spelbeteenden. Spellagen kräver att ett spelbolag som upptäcker ett problematiskt spelmönster vidtar åtgärder. En sådan åtgärd kan exempelvis vara att begränsa spelarens möjligheter att spela.

Om situationen som ligger till grund för Betsson domen hade utspelat sig idag hade förutsättningarna sett annorlunda ut än vad de gjorde när P.L. spelade. Efter införandet av spellagen hade Betsson inte haft något att vinna på att hävda att de inte kontrollerat P.L.:s spelmönster då det numera krävs enligt 14 kap. 1 § spellagen.

Genom att hävda att spelbolaget inte känt till spelarens spelbeteende antyder spelbolaget att det inte uppfyllt vad som krävs enligt spellagen. Antingen skulle spelbolaget i det fallet ha underlåtit att uppfylla sin omsorgsplikt på den grund att de inte identifierat P.L.:s spelproblem, eller så hade de upptäckt problematiken och trots detta valt att fortsätta med intensiv marknadsföring av speltjänster. Om spelbolaget hade upptäckt problemet uppfyller det samtidigt ondroskravet enligt 33 § avtalslagen. Vidare bör det, enligt vår mening, vägas in i en helhetsbedömning enligt 33 § avtalslagen ifall ett bolags agerande strider mot omsorgsplikten i spellagen. Med andra ord anser vi att det numera kan finnas en synergi mellan omsorgsplikten i spellagen och den civilrättsliga bedömningen av avtalsrättslig ogiltighet.

Avslutande reflektioner inför Högsta domstolens dom

Problematiken kring avtalsrättsliga implikationer i samband med avtal mellan spelbolag och användare är inte unik i Betssonmålet. Problematiken kommer antagligen göra det även för framtiden.

Det finns en mängd centrala och obesvarade frågor i Betssonmålet som Högsta domstolens dom förhoppningsvis kommer besvara och därmed ge vägledning för den framtida rättstillämpningen.

Spellagen är inte tillämplig i Betssonmålet, men vid likande framtida situationer kan det tänkas att spellagen kan samverka med avtalslagen. Spellagen skulle då kunna fastslå en handlingsnorm för hur spelbolag bör agera med avtalsrättslig ogiltighet enligt 33 § avtalslagen som möjlig sanktion. Enligt vår mening är det inte uteslutet att 33 § kan aktualiseras trots att omsorgsplikten följs, men det bör i praktiken krävas särskilda omständigheter med tanke på hur restriktivt 33 § brukar tillämpas. Eftersom 33 § avtalslagen hittills har tillämpats restriktivt anser vi att det med största sannolikhet bör vara tillräckligt att spelbolagen följer omsorgsplikten i spellagen för att undvika domar liknande PMÖD:s bedömning i Betsson domen. Med det sagt, är det enligt vår mening, inte uteslutet att 33 § avtalslagen skulle kunna tillämpas på hedersstridiga förfaranden i samband med spel på nätkasino trots att omsorgsplikten har beaktats. Vi anser att det även fortsättningsvis kan vara teoretiskt möjligt, och praktiskt viktigt, att separera bedömningen enligt marknads- och offentlighetsregler, härunder spellagen, å ena sidan och den civilrättsliga bedömningen av avtalsrättslig ogiltighet å den andra. Därmed förväntar vi inte att det i framtiden kommer att krävas brott mot spellagen för att 33 § avtalslagen ska kunna tillämpas på avtal om spel på nätkasino. Dessa och liknande rättsliga problem visar att det behövs vägledning så vi kan utveckla förståelsen för hur 33 § avtalslagen kan tillämpas i förhållande till omsorgsplikten i spellagen, exempelvis gällande frågan om 33 § överhuvudtaget kan komma i fråga när omsorgsplikten följs.

Ytterligare en rättsfråga där vi behöver vägledning är ondrosbedömningen. Här blir det intressant att få vägledning kring när data som finns hos spelbolaget konstituerar ond tro. Kan bolaget anses vara i ond tro redan när datan finns i bolagets IT-system eller krävs det något mer? PMÖD:s avgörande i Betssonmålet torde kunna tolkas så att det krävs att bolaget faktiskt tar del av data och att den data som finns visar på att brukaren har allvarliga spelproblem. I så fall uppstår frågor kring hur tydligt det i så fall ska framgå av underlaget som är tillgängligt för bolaget. Vidare ser vi fram emot att vi förhoppningsvis får klarhet kring relationen mellan den kritiska tidpunkten för ondrosbedömningen och den information som är tillgänglig och ingår i ondrosbedömningen. I Betssonmålet har underinstanserna bedömt att parterna ingår ett nytt avtal varje gång användaren påbörjar ett nytt spel. En intressant fråga är om det då implicerar att data som härstammar från tidigare spel, och därmed tidigare avtal, ska beaktas i ondrosbedöm-

ningen vid det nya/aktuella spelet. Ytterligare en central men obesvarad fråga är hur långt spelbolagets skyldighet att kolla på data från tidigare spel sträcker sig.

Eftersom skyldigheten att ta del av statistik nu uttryckligen lagfästs i spellagen är det, enligt vår mening, osannolikt att en situation ska uppstå där problematiken avseende speloperatörens onda tro är så tydlig som den är i Betssonmålet. Men det finns, som vi har diskuterat här, en del frågetecken och gränsdragningsproblem som aktualiseras i samband med ondrosbedömningen när spelbolagens data skapar spelbolagens onda tro.

Avslutningsvis kan det nämnas att Högsta domstolens dom blir intressant på flera olika nivåer. Den får betydelse för tolkningen av avtalslagens ogiltighetsgrunder i ett modernt teknologiskt samhälle. Domen kommer att visa om Högsta domstolen gör en avvägning mellan skyddshänsyn och kommersiella intressen som är snarlik de danska grannarnas, och därmed ökar den nordiska rättslikheten, eller om Högsta domstolen i stället går på samma linje som PMÖD och stärker den enskilda användarens rättsliga position. Vidare kommer domen att få en oerhörd betydelse för spelbranschen och för den enskilda användarens rättsliga skydd i onlinespelens och nätkasinonas lockande värld.